

Subjekty práva

Přirozené osoby

- zletilé
- nezletilé
- omezené a zbavené způsobilosti

Právní subjektivita

A/ pasivní

stránka subjektivity

B/ aktivní

AD A/

možnost být subjektem práva, resp. být subjektem

- mít práva – každý, kdo je k tomu právem povolán

Vzniká narozením (nasciturus), zaniká smrtí nebo prohlášením osoby za mrtvou

AD B/

vlastními úkony nabývat práv a povinností

- být subjektem práv, způsobilost k právním úkonům
- nést deliktní /protiprávní/ způsobilost, způsobilost k protiprávnímu jednání

Vázány na intelektuální a volní stránku

Dosažení zletilosti (§ 8 odst. 1) → 18 let (neb uzavření manželství). Diferencované posuzování způsobilosti k věku a okolnostem daného úkonu. Odlišnosti dle odvětví práva.

Omezení způsobilosti

§ 10 odst. 2 soud omezí a určí rozsah, může po odpadnutí původů změnit.

Zbavení

Pro duševní poruchu, která není jen přechodná (osoba není schopna činit pr. úkony)

Vždy ustanoven opatrovník (§ 27)

Delikt ní zp ůsob ilost

Schopnost rozpoznat a nést následky svého jednání (rozumová, intelektuální) a současně ovládat jednání (volní) a dále netrpí duševní poruchou, která by vylučovala předchozí náležitosti. Výjimkou je uvedení do vztahu přechodné duševní poruchy.

Právnícké osoby, (umělé) organizace

Organizace, umělá osoba je sdružení, korporace, takový typ vyčleněné skupiny osob nebo majetku, který je zákonem jako právnícká osoba označen (§ 18 odst. 2).

D ůvody vzniku

- 1) optimalizace vztahů mezi členy skupiny
- 2) optimalizace vztahů mezi skupinou jako celkem a třetími osobami
- 3) odlišení společné organizované činnosti nebo odděleného majetku od ostatní činnosti skupiny či ostatního majetku

Vznik na principech

- 1) volnosti /liberality/
- 2) koncese
- 3) legality

V případě mezinárodního prvku

- 1) teorie inkorporace
- 2) teorie sídla

V **soukromém** právu vznikají zpravidla na základě smlouvy.

Ve **veřejném** právu zpravidla na základě zákona či správního aktu resp. jejich uznáním.

Typologie právníckých osob

- 1) Kritérium **účelu** - veřejného a soukromého práva
- 2) **kontroly** – zda podléhají kontrole státu
- 3) **dobrovolnosti** –u subjektů veřejného práva- členství dobrovolné neb z předpisu
- 4) **způsobu vzniku**- zda na základě soukromoprávního či veřejného aktu
- 5) **charakteru sdružení majetkového či lidského substrátu**- osobní a kapitálové

Typy právníckých osob dle oz (§ 18 odst.2)

- 1) sdružení fyzických nebo právníckých osob
- 2) účelová sdružení majetku (nadace, fondy)
- 3) jednotky územní samosprávy
- 4) jiné subjekty, o kterých to stanoví zákon (VZP)

Zřízení a zápis

Ke zřízení je obecně třeba písemné smlouvy nebo zakládací listiny (i závět' – nadace). Jako subjekt vzniká zápisem do obchodního nebo jiného určeného rejstříku.

Způsobilost k právním úkonům, aktivní i pasivní stránka vzniká současně někdy jde o speciální subjektivitu danou předmětem činnosti právnické osoby. Omezení způsobilosti může být jen ze zákona (§ 19 odst. 1).

Obecné znaky právnických osob

- název,
- sídlo,
- jednání za organizaci

Název je nezaměnitelný, odlišující znak, musí být určen v době vzniku. Zvláštní předpisy upravují jednotlivé právní formy . Obchodní zákoník, zák. o bankách, burzách.

Sídlo musí být určeno při vzniku – adresa, odkud se organizuje činnost (určující pro doručování, příslušnost soudu apod.)

Jednání právnické osoby

Jednají ti, kteří jsou k tomu určeni v zakládající listině, přičítá se právnické osobě

Zastoupení - přímé

- nepřímé

- zákonné
- smluvní

Plná moc - speciální (omezená k některým úkonům)

- generální (ke všem úkonům)

Zánik plné moci

- provedení úkonu
- odvolání
- výpovědi
- smrtí, zánikem pr.osoby

Charakter právnických osob:

- 1) obchodní (osobní nebo kapitálové)
- 2) zájmové

- 3) politické
- 4) osobní
- 5) kapitálové- majetkové

- Ad 1) Všechny jsou *vždy právníckými* osobami (§19) a *podnikateli* (§2 obch.zák.)
Jsou buď osobní nebo kapitálové společnosti (v osobní ruči někteří či všichni celým majetkem a osobní řízení, x neručí, či pouze omezeně, podílí se kapitálově)
- Ad 2) **Zájmové sdružení** právnických osob, korporace (dle § 20 pís. f – j), zakládají jen právnické osoby, stanovy + zápis do registru pověřeného Úř, **občanská sdružení** (dle zák.č. 83/ 1990 Sb., o sdružování, odbory, spolky svazy hnutí, stanovy + registrace min.Vnitra
církevní a náboženská hnutí (z.308/91 Sb., o svobodě náboženské víry a postavení církví a náboženských společností) – komunity, řády, společenství
- Ad 3) **Politické** strany a hnutí dle zák.č. 424/91 Sb, o polit. stranách a hnutích, stanovy + reg.
- Ad 4) **Veřejná** obchodní společnost, **komanditní** společnost, **družstvo** (jediný otevřený typ)
- Ad 5) **S. r. o.** (s výhradami), **akciová** společnost